

PORADNIK dla pacjentki

EDUKACJA pacjentki w przypadku rozpoznania **raka szyjki macicy**

Definicja...

Rak szyjki macicy jest nowotworem złośliwym zlokalizowanym w obrębie szyjki macicy. Miejszem rozwoju nowotworów szyjki jest przed wszystkim najbardziej zewnętrzna jej część, znajdująca się w pochwie. Znajduje się na niej granica między dwoma typami nabłonków: gruczołowym, wyściełającym jamę macicy i kanał szyjki oraz płaskim, pokrywającym część pochwową szyjki i pochwę. Właśnie to miejsce, zwane strefą transformacji, jest miejscem rozwoju raka szyjki.

Rak szyjki macicy jest obecnie trzecim pod względem częstości zachorowań nowotworem u kobiet na świecie. Polska należy do krajów o średniej zachorowalności na ten nowotwór. Najczęściej chorują pacjentki między 50. a 60. rokiem życia, jednak w ostatnich latach zauważa się więcej zachorowań w grupie wiekowej pomiędzy 35. a 44. rokiem życia.

Jakie są przyczyny powstawania raka szyjki macicy

Rak szyjki macicy jest pierwszym spośród nowotworów występujących u kobiet, dla którego zidentyfikowano czynnik ryzyka jego rozwoju. Są nim wirusy brodawczaka ludzkiego (HPV) przenoszone drogą płciową i wywołujące przewlekłe zakażenie. Zakażenie wirusem HPV jest jedną z najczęstszych chorób przenoszonych drogą płciową, a ponad połowa populacji aktywnej seksualnie jest co najmniej raz w życiu narażona na ryzyko infekcji tym wirusem.

Oprócz tego wśród czynników ryzyka raka szyjki macicy wymienia się:

- wczesne rozpoczęcie współżycia płciowego,
- dużą liczbę partnerów seksualnych,
- dużą liczbę porodów,
- palenie papierosów,
- niski status socjoekonomiczny,
- dysplazję szyjki macicy,
- stosowanie doustnej antykoncepcji hormonalnej,
- dietę ubogą w witaminę C,
- niektóre infekcje narządu rodowego (chlamydia, rzeżączka, wirus opryszczki, wirus cytomegalii),
- obecność nowotworu w rodzinie.

Znajomość wczesnych objawów raka szyjki macicy, szybkie reagowanie na niepokojące symptomy oraz poddawanie się regularnym badaniom cytologicznym, będącym badaniem profilaktycznym raka szyjki macicy odgrywa istotną rolę w diagnostyce i profilaktyce raka szyjki macicy.

Rozpoznanie raka szyjki macicy

Inwazyjny rak szyjki macicy stwierdzany jest na podstawie badania cytologicznego oraz odchyleń w badaniu fizykalnym. U chorych z nieprawidłowym wynikiem cytologii, ale prawidłowym wynikiem badania fizykalnego wskazane jest przeprowadzanie kolposkopii.

Kolposkopia jest specjalistycznym badaniem ginekologicznym, podczas którego za pomocą kolposkopu (aparat przypominający mikroskop) ocenia stan szyjki macicy i dolny odcinek narządu rodniczego, a także można pobrać wycinek do oceny histologicznej.

Badanie wykonywane jest w przypadku:

- nieprawidłowego wyniku badania cytologicznego,
- stwierdzonego zakażenia lub podejrzenie zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV),
- nieprawidłowego krwawienia w ciąży,
- nawracającego zapalenia i zakażenia pochwy i dróg rodnych

Badania dodatkowe:

- Badanie ginekologiczne z USG przezpochwowym
- Tomografia Klatki piersiowej, jamy brzusznej i miednicy z kontrastem
- Rezonans magnetyczny z kontrastem

Objawy raka szyjki macicy:

- na wczesnym etapie rozwoju choroby zwykle nie wywołuje żadnych objawów
- krwawienia międzymiesiączkowe
- krwawienia po stosunku seksualnym, irygacji lub badaniu ginekologicznym
- upławy
- plamienia
- krwawienia po menopauzie
- dolegliwości bólowe w późniejszych stadiach rozwoju choroby
- trudności w oddawaniu moczu, stolca ucisk, nacieki na moczowody

Profilaktyka

Rak szyjki macicy jest jednym z tych nowotworów złośliwych, których można uniknąć, wykonując okresowe badania profilaktyczne.

Najlepszym badaniem profilaktycznym jest cytologia szyjki macicy.

Oprócz tego coraz szerzej stosuje się badanie nosicielstwa/obecności wirusa brodawczaka ludzkiego – HPV, które polega (podobnie jak cytologia) na pobraniu z szyjki macicy komórek za pomocą specjalnej szczoteczki.

Obecnie dostępne są szczepionki przeciwko wirusowi HPV. Szczepionka zmniejsza ryzyko infekcji wirusem o ponad 75%, a przy tym jest łatwo dostępna i bezpieczna. Powinno się nią szczepić dziewczęta i chłopców przed rozpoczęciem współżycia płciowego, najlepiej około 12. roku życia. Profilaktyka raka szyjki powinna opierać się na szczepieniu młodych kobiet i kontynuowaniu cytologicznych badań przesiewowych.

Badanie cytologiczne

Badanie to ma na celu wykrycie nieprawidłowych komórek świadczących o rozpoczynającym się procesie nowotworowym w szyjce macicy. Polega ono na pobraniu przy pomocy specjalnej szczoteczki komórek znajdujących się na szyjce macicy przez ginekologa lub położną. Pobrane komórki zostają następnie poddane ocenie mikroskopowej. Badanie powinno być wykonywane raz w roku, a jeśli wykonuje się cytologię na podłożu płynnym - co 2 lata. Jeżeli 3 kolejne wyniki są prawidłowe, kobiety 30-letnie lub starsze mogą być badane co 2 - 3 lata.

Jak przygotować się do badania?

- na badanie zgłoś się co najmniej trzy dni po ostatnim dniu krwawienia miesięczkowego
- dwa dni przed pobraniem wymazu cytologicznego nie używaj żadnych leków dopochwowych, nie wykonuj irygacji
- dwa dni przed pobraniem wymazu cytologicznego zrezygnuj ze współżycia płciowego
- nie zgłaszaj się na badanie w czasie krwawienia miesięczkowego

Wyniki badania cytologicznego ocenia się według zalecanego obecnie systemu klasyfikacji Bethesda lub w pięciostopniowej skali wg Papanicolaou.

Leczenie raka szyjki macicy

Obecnie w leczeniu raka szyjki macicy stosuje się 3 metody terapeutyczne: chirurgię, radioterapię i chemioterapię lub łączy się te metody. Wybór metody leczenia podejmuje się po uwzględnieniu stopnia zaawansowania nowotworu, stanu ogólnego chorej, wieku, chorób współistniejących oraz innych czynników rokowniczych. Brana jest również pod uwagę obecność innych chorób w obrębie narządu rodowego.

Słowniczek

- **Chemioterapia** – silnie działające leki niszczące komórki nowotworowe, podawane dożylnie, rzadziej dootrzewnowo lub doustnie.
- **Radioterapia** – metoda nieoperacyjnego leczenia nowotworów, polegająca na skierowaniu na zmianę nowotworową wiązki promieniowania jonizującego, powodującego śmierć komórki nowotworowej.
- **Wirus HPV** – wirus brodawczaka ludzkiego

NOTATKI

[illegible]

ul. Szaserów 128, 04-141 Warszawa
dyrekcja@wim.mil.pl

tel. 261 817 666

Informacja medyczna
czynna od poniedziałku do piątku
(z wyjątkiem świąt)

w godzinach 7.00 – 17.00